

Stichting Seniorenraad Stichtse Vecht

Secretariaat: Oud Over 84, 3632 VE Loenen a.d. Vecht

Tel. 0294 234535, e-mail: jokevanschoot@hotmail.com

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Stichtse Vecht

Stichtse Vecht, 18 november 2013

Betreft: Commentaar op , *Visie Sociaal Domein* en
Houtskoolschets Toegang tot het Sociaal Domein
van de gemeenten Stichtse Vecht, Weesp en Wijdmeren

Geachte Dames en Heren,

De Seniorenraad Stichtse Vecht heeft kennis genomen van uw *Visie Sociaal Domein 2013-2016* en de *Houtskoolschets Toegang tot het sociaal domein*, die u samen met de gemeentebesturen van Weesp en Wijdmeren heeft opgesteld.

Wij zijn ons ervan bewust dat de decentralisatie van verschillende enigszins verwante beleidsterreinen en de daarbij beoogde zogenaamde “transitie” en “transformatie” de gemeenten voor een aanzienlijke opdracht stelt. Deze taakverzwaring drukt des te meer daar er tegelijkertijd een grote bezuinigingsslag plaatsvindt.

Tegen deze achtergrond begrijpen wij dat uw *Visie Sociaal Domein* en de daaraan gekoppelde *Houtskoolschets* een eerste algemene stap is, die u in samenwerking met enkele aangrenzende gemeenten zet.

Graag leveren wij commentaar op deze visie en houtskoolschets, in de verwachting dat u deze als opbouwend zult ervaren.

Op dit moment willen wij vier punten belichten:

1. De abstracte behandeling van de thema's die aan de orde zijn.
2. De samenwerking met Weesp en Wijdmeren.
3. Het begrip regie en de organisatorische vormgeving
4. De plaats van de professionals
5. Transitie en transformatie van de gemeente zelf.

Tenslotte komen wij met een aanbeveling voor de verdere inrichting van het decentralisatietraject.

Ad 1. In de eerste plaats moet het ons van het hart dat de nota's in tamelijk abstracte termen zijn gesteld. Wanneer men de bevolking bij de discussie over het sociale domein wil betrekken zal met zo concreet mogelijk moeten zijn.

Het is een bekend feit dat bij beleidsverandering en vernieuwing van beleid altijd nieuwe woorden en begrippen worden gebezigd. Een begrip als “het keukentafelgesprek” spreekt wel tot de verbeelding, al zijn wij benieuwd hoe dat in de praktijk wordt uitgewerkt. Met de begrippen transitie en

transformatie is het anders gesteld. Het is belangrijk om deze begrippen eenduidig en op de concrete situatie toegespitst te definiëren.

Eens te meer geldt dit voor het begrip *Sociaal Domein*. We mogen er toch vanuit gaan dat het sociaal domein in het algemeen taalgebruik betrekking heeft op mensen die persoonlijk ondersteuning behoeven bij het hanteren van problemen die zij in het dagelijks leven ervaren. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om opvoedingsproblemen, het hanteren van fysieke gebreken waarvoor hulp van verzorgers nodig is, psychische en psychiatrische problemen die bemoeienis van gespecialiseerde professionals nodig maken, verslavingsproblematiek, financiële problemen, problemen met politie en justitie en huisvestingsproblemen. In het sociaal domein wordt er met de mensen die het betreft gezocht naar oplossingen, waar zij zelf overigens een belangrijk aandeel in zullen hebben. Tegen deze achtergrond doet de definitie van de toegang tot het sociaal domein in de houtskoolschets wat vreemd aan: "(.....) het proces met als beginpunt het moment waarop de burger zich meldt (of wordt gemeld) met een enkel- of meervoudige ondersteuningsvraag op het gebied van deelname aan de samenleving, waarbij zelfredzaamheid in het geding is (.....). Wij denken niet dat mensen met een hulpvraag zich bij de dokter of de maatschappelijk werker zullen melden met de klacht: "Ik heb een ondersteuningsvraag op het gebied van deelname aan de samenleving, waarbij mijn zelfredzaamheid in het geding is".

Ad 2. De beoogde samenwerking met Weesp en Wijdmeren wordt zonder enige toelichting gepresenteerd, als ware het een voor de hand liggend en voldongen feit. Als buitenstaanders hebben wij het afwegingsproces om de zaak niet in eigen hand te houden, maar te gaan samenwerken met andere gemeenten, gemist. Wanneer het dan al "verstandig" zou zijn om met andere gemeenten samen te werken, dan ontgaat ons een rationele afweging die ten grondslag ligt aan de keuze voor juist deze gemeenten.

Wij zouden ons kunnen voorstellen dat bij een noodzaak tot intergemeentelijke samenwerking juist partners worden gezocht die beschikken over aanvullende *voorzieningen* en *know how* die bij het te ontwikkelen beleid noodzakelijk zijn. Meer concreet ligt het naar onze mening meer voor de hand om aansluiting te zoeken met gemeenten waar zich bijvoorbeeld een ziekenhuis met een multidisciplinaire polikliniek, een GGZ-instelling, en jeugdzorginstellingen bevinden. Hoe dan ook zal na doorvoering van transitie en transformatie met dit soort instellingen moeten worden samengewerkt. In Weesp en Wijdmeren vinden wij deze voorzieningen niet. Uit de stukken blijkt ook geen specifieke *know how*.

De Seniorenraad is van mening dat vooralsnog onvoldoende is gemotiveerd waarom een volwassen gemeente als Stichtse Vecht de taken die hier aan de orde zijn niet alléén kan oplossen. Betreft het een tekort aan deskundigheid? Dat is moeilijk voorstelbaar bij een gemeente die derde in grootte is in de provincie Utrecht. Deskundigheid is bovendien gemakkelijk in te kopen. In de regel wordt een moeilijk vraagstuk niet eenvoudiger door er meer mensen bij te halen.

Het gevolg van het optrekken met drie gemeenten is dat de invloed van de afzonderlijke gemeenteraden te verwaarlozen zal zijn: hoe straks om te gaan met het verschil in politieke voorkeuren en met lokale verschillen. De nadruk komt nu wel erg te liggen op de technocratische kant van de zaak; dat is helaas ook de grondtoon van de notities.

Bovendien, en dat is misschien wel het meest problematisch, het overleg met de veelheid van maatschappelijke organisaties en uitvoerders wordt erg complex.

ad 3. "Regie" is het kernwoord in het transitieproces, maar is vooralsnog omgeven met onduidelijkheid. De insteek is "één, gezin, één plan, één regisseur". "De regisseur houdt overzicht,

onderzoekt welke (professionele hulp) nodig is, coördineert en is verantwoordelijk voor de toegang tot de diverse onderdelen van het sociale domein". Gaandeweg krijgt de lezer het vermoeden dat de regisseur bij de gemeente gezocht moet worden, want de gemeente houdt de regie binnen de samenwerking van verschillende participanten. In de houtskoolschets lijkt het er op dat de regisseur de indicatie stelt, als poortwachter fungeert voor specialistische hulp (collega van de huisarts?), als generalistisch casemanager optreedt, opdrachtgever en voortgangsbewaker is en tegelijkertijd als beheerder van de ontschotte budgetten fungeert.

Op pagina 5 van het visiestuk ligt de regie "bij de mensen zelf en hun directe omgeving". U zult het met ons eens zijn dat dit voor een goed begrip verduidelijking behoeft.

In algemene termen gesteld zijn wij er een voorstander van dat de mensen om wie het gaat zo veel mogelijk regie voeren over hun eigen levenssituatie en samen met hun netwerk en professionals kiezen voor de hulp die zij nodig hebben. Dit komt overeen met de boven aangehaalde visie op pagina 5 in het visiestuk. De regie van de gemeente zou zich moeten bepalen tot:

- het (doen) organiseren van de wijkgerichte of gebiedsgerichte benadering,
- het faciliteren van de samenwerking tussen de professionals,
- het garanderen van de mogelijkheid van een integrale, sector overstijgende benadering,
- met het oog op het voorgaande, het beschikbaar stellen van "ontschotte budgetten" voor hulp,
- het monitoren van de processen met het oog op bijstelling en verbetering van de hulp in de praktijk.

In een dergelijke opzet wordt vermeden dat uitvoering van de hulp en het toezicht daarop in één hand komt.

ad 4. Naar onze indruk worden de professionals op (te) grote afstand gezet. Mogelijk wordt dit in de hand gewerkt door de grote bezuinigingsslag die moet worden gemaakt. Wij zouden graag met u van gedachten wisselen over de weg die "kwetsbare personen" moeten afleggen om de meest adequate, voor een aanzienlijk deel professionele hulp te krijgen. Daarbij zijn er ook tal van actuele voorbeelden denkbaar waar een ingrijpen op stel en sprong nodig is, met voorbijgaan aan "keukentafels" en voordat we er aan toe zijn de eigen kracht van de betrokken te inventariseren en te stimuleren.

Een ander punt is dat er niet wordt gerept over de plaats van de huisarts binnen het geheel. Het zal u toch bekend zijn dat deze professional een belangrijke plaats heeft in het leven van mensen die op zoek zijn voor hulp bij het zoeken naar oplossingen bij hun klachten.

ad 5. "Eén gezin, één plan, één regisseur" (wie dan ook) kan alleen met één budget, waarvoor één wethouder verantwoordelijk is en waarbij dan ook een werkbare verbinding is gelegd tussen het éne gemeentelijke budget en de verzekeringsgelden. Dit heeft grote gevolgen voor de gemeentelijke organisatie. Het zou goed zijn wanneer ook hiervan iets in de *Visie Sociaal Domein* teruggevonden zou worden.

Wij komen thans tot onze aanbevelingen voor het vervolgtraject.

Het is naar de mening van de Seniorenraad opvallend dat niet nadrukkelijker en meer expliciet aansluiting wordt gezocht bij de bestaande wijk- en dorpskernen organisatie, waarin de gemeente de afgelopen tijd heeft geïnvesteerd. In ieder geval zouden bij het vervolgtraject veel meer de dorpsraden moeten worden betrokken. Wij adviseren het gemeentebestuur dringend de beschikbare energie en menskracht daarin te investeren, in plaats van in het meer abstracte overleg met de andere gemeenten.

Ook lijkt het ons vruchtbaar om bij het verder denken over de meest geschikte werkwijze en structuur concrete casussen voor ogen te nemen. Een dergelijke werkwijze heeft verschillende voordelen.

In de eerste plaats zullen de professionals – artsen, maatschappelijk werkenden, leerplichtambtenaren, gezinswerksters, wijkverpleegkundigen en anderen – die thans in onze gemeente werkzaam zijn graag typerende casussen willen aandragen waarvoor volgens de beoogde werkwijze concrete oplossingen kunnen worden bedacht. Er kan dan concreet inhoud worden gegeven aan begrippen *als vroegsignalering en preventie, maatwerk en het noodzakelijke vangnet voor kwetsbare personen*. De structuur volgt dan de inhoud, hetgeen aanbevelenswaardig is. Bovendien gaan zij zich bij de beoogde veranderingen betrokken voelen, hetgeen straks de implementatie van het geheel vergemakkelijkt. Het is immer *hun eigen vernieuwingsproces* geworden.

In de tweede plaats wordt hiermee voorkomen dat men zich overgeeft aan abstracte modellenbouw en raken het bestuur en de medewerkers van de gemeente op de hoogte van de problemen en de noden die zich in de praktijk voordoen.

Graag zien wij uw reactie tegemoet binnen de termijn van zes weken, zoals overeengekomen in het met u afgesloten convenant.

Met vriendelijke groet,

Jan Onnes
voorzitter

Joke van Schoot
secretaris